

Madroelpark, Pernis – Nieuwbouw

Quicksan Ecologie in het kader van de
Wet natuurbescherming

Aan

Freke Aalpoel

Van

Marco de Beaumont

Collegiale toets

Manon van der Meer

Datum

19-04-2021

Versie:

V2

Inhoudsopgave

1	Locatie en voorgenomen werkzaamheden	3
2	Conclusies en adviezen	5
2.1	Conclusies	5
2.2	Adviezen	7
2.3	Ecologische kansen	8
3	Werkwijze	9
3.1	Doel van deze rapportage	9
3.2	Aanpak	9
4	Bureaustudie	10
4.1	Eerder uitgevoerd onderzoek	10
4.2	Rotterdamse natuurdatabase	10
4.3	Natura 2000-gebieden	10
4.4	Natuurnetwerk Nederland	12
4.5	Rotterdamse Natuurkaart	12
5	Resultaten	14
5.1	Flora	14
5.2	Vogels	14
5.2.1	Vogels met jaarrond beschermde nesten	14
5.2.2	Algemene broedvogels en categorie 5-soorten	17
5.3	Grondgebonden Zoogdieren	17
5.4	Vleermuizen	18
5.5	Amfibieën	20
5.6	Reptielen	21
5.7	Vissen	21
5.8	Ongewervelden	21
5.9	Exoten	22
	Gebruikte bronnen en literatuur	23
6	Bijlages	24
6.1	Bijlage 1; Duiding Wet- en regelgeving	24
6.1.1	Wet natuurbescherming	24
6.1.2	Natuurnetwerk Nederland	25
6.1.3	Rotterdams Beleid	25
6.2	Bijlage 2; Uitgebreide toelichting op wetgevende kaders	27
6.3	Bijlage 3; Beschermde soorten die in Zuid-Holland voorkomen (exclusief vogels)	31

1 Locatie en voorgenomen werkzaamheden

Het projectgebied betreft het Madroelpark te Pernis (figuur 1). Het projectgebied bestaat uit een drietal voetbalvelden, geflankeerd door enkele bomenrijen, heggen, struweel en grasvelden. De voetbalvelden zijn niet meer in gebruik van een voetbalclub maar worden enkel recreatief gebruikt door de lokale jeugd. Tussen de sportvelden staat een (voormalig) kantinegebouw dat nu wordt verhuurd aan een kunstenaar. Het gebouw heeft een plat dak, een bakstenen muur zonder spouw en een houten dakbetimmering. Ook staat er een schuur met een (enkel laags) metalen wand. Direct ten noorden van het Madroelpark stroomt de Nieuwe Maas en ten westen bevindt zich de Madroelhaven, met daarachter de A4 snelweg. Ten zuiden en oosten bevinden zich voornamelijk woonwijken. De

Figuur 1 – Project- en onderzoeksgebied

woningen in de omgeving hebben veelal een zadeldak met dakpannen.

De opdrachtgever is voornemens om binnen het projectgebied nieuwbouw te plegen. Volgens de huidige planning zal de bouw in ca. 2023 starten. Op het moment van schrijven is er echter nog geen stedenbouwkundig ontwerp en zijn ook de exacte werkzaamheden nog niet bekend. De adviezen uit

voorliggend rapport worden meegenomen in het ontwerp en de (planning van) projectwerkzaamheden. Gezien er nog geen plan is vastgelegd wordt er uitgegaan van een worstcasescenario, waarbij bomen en groen worden gerooid en aanwezige opstallen worden gesloopt. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) is het noodzakelijk om de effecten van voorgenoemde ontwikkelingen in kaart te brengen. Deze Quicksan Ecologie (QE) voorziet in deze noodzaak.

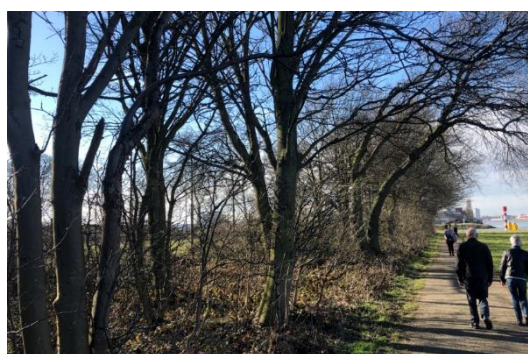
Bij wijzigingen in de scope dient de betrokken ecooloog op de hoogte gebracht te worden. Deze wijzigingen kunnen invloed hebben op de conclusies. Figuren 2 t/m 7 geven een impressie van het projectgebied middels foto's die zijn gemaakt door een ecooloog van gemeente Rotterdam.

Figuur 2 – Haag langs parkeerplaats naast de toegangspoort. Oostelijke kijkrichting

Figuur 3 – Bomen met struweel achter oostelijk gelegen veld. Zuidelijke kijkrichting

Figuur 4 - Bomen met struweel achter noordelijk gelegen veld. Westelijke kijkrichting

Figuur 5 – Pad met bomenrij, ten westen van het noordelijke gelegen veld. Zuidelijke kijkrichting

Figuur 6 – Het zuidelijke voetbalveld, met rechts het kantinegebouw

Figuur 7 – Het noordelijke voetbalveld. Noordwestelijke kijkrichting

2 Conclusies en adviezen

Na het uitvoeren van de bureaustudie en het locatiebezoek zijn de waarnemingen geïnterpreteerd. Uit de resultaten van de bureaustudie en het locatiebezoek zijn conclusies getrokken en wordt advies gegeven over de te nemen vervolgstappen. Onderstaande conclusies en adviezen zijn alsmede getoetst aan de huidige wet- en regelgeving (Bijlage 1 en Bijlage 2).

2.1 Conclusies

In tabel 1 is aangegeven wat de dichtstbijzijnde beschermde gebieden zijn ten opzichte van het projectgebied en of effecten worden verwacht. Eventuele vervolgstappen zijn benoemd.

Tabel 1 – Conclusies in het kader van gebiedsbescherming.

Beschermde gebied	Afstand tot plangebied	Verwacht effect?
NNN	Ca. 3,5 km.	Nee
Natura 2000	Ca. 5,5 km (Dichtstbijzijnde gebied: Oude Maas). Dichtstbijzijnde stikstofgevoelige gebied: ca. 20 km (Solleveld & Kapittelduinen)	Nee
Rotterdamse groenstructuur	0 m. Projectgebied staat op Natuurkaart aangegeven als 'Groene wijkdooradering' en 'Parkbos'	Ja, raadpleeg de betrokken stadsecoloog voor de mogelijkheden tot behoud en versterking van de Rotterdamse groenstructuur.

In tabel 2 is aangegeven welke beschermde soorten verwacht worden in het projectgebied, of nader onderzoek benodigd is en of ontheffing op de Wet natuurbescherming benodigd is.

Tabel 1 – Conclusies in het kader van soortbescherming.

Soortgroep	Beschermde Soorten?	Nader onderzoek?	Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?
Niet vrijgestelde grondgebonden zoogdieren	Mogelijk, steenmarter (art. 3.10 Wnb).	Ja (maart – augustus 2021).	Mogelijk, indien steenmarter wordt aangetroffen tijdens nader onderzoek en effecten niet met maatregelen uit te sluiten zijn.
Vleermuizen	Ja, mogelijk verblijfplaatsen in kantinegebouw en essentiële vliegroutes (art. 3.5 Wnb).	Ja (april - november 2021).	Mogelijk, indien er verblijfplaatsen en/of vliegroutes worden aangetroffen en effecten niet kunnen worden uitgesloten d.m.v. maatregelen.

Soortgroep	Beschermde Soorten?	Nader onderzoek?	Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?
<i>Vogels met jaarrond beschermde nesten</i>	Mogelijk nesten van roofvogels (buizerd, boomvalk, sperwer) en ransuil. Mogelijk essentieel functioneel leefgebied van huismus.	Ja (februari – juni 2021)	Mogelijk, indien er beschermde functies worden aangetroffen en effecten niet kunnen worden uitgesloten d.m.v. maatregelen.
<i>Algemene Broedvogels en categorie 5-soorten</i>	Ja (art. 3.1 Wnb).	Nee	Nee, indien voldaan wordt aan artikel 3.1 Wnb. Dit is mogelijk door buiten het broedseizoen te werken. Het broedseizoen loopt globaal vanaf 1 maart tot 31 juli, maar kan verschillen afhankelijk van weersomstandigheden en de vogelsoort.
<i>Vrijgestelde Grondgebonden zoogdieren en Amfibieën</i>	Mogelijk vrijgestelde soorten zoals: egel, bosmuis, bruine kikker en gewone pad. (art. 1.11 Wnb)	Nee	Nee. Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Dit is o.a. mogelijk door vanuit één kant te werken, zodat dieren de kans krijgen zich te verplaatsen naar veilig gebied. Verplaats individuen die aanwezig zijn binnen het werkterrein naar een vergelijkbare, veilige plek buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
<i>Flora</i>	Nee	Nee	Nee
<i>Overige beschermde soorten (Vissen, , reptielen, ongewervelden)</i>	Nee	Nee	Nee

2.2 Adviezen

Binnen het onderzoeksgebied kunnen vaste voortplantings- en rustplaatsen en/of gebiedsfuncties aanwezig zijn van steenmarter, vleermuizen, jaarrond beschermde vogels (buizerd, sperwer, boomvalk, ransuil en huismus), algemene broedvogels, algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieën.

Voor steenmarter is er nader onderzoek benodigd. Dit duurt 6 – 8 weken en kan vanaf april 2021 ingezet worden. Indien de aanwezigheid van steenmarter tijdens het nader onderzoek wordt vastgesteld, kan het zijn dat hieruit de noodzaak tot een ontheffingsaanvraag in kader van de Wet natuurbescherming volgt, in geval effecten niet uit te sluiten zijn.

Voor vleermuizen is er nader onderzoek naar verblijfplaatsen (in het kantinegebouw) en vliegroutes nodig (april – november 2021). Mogelijk volgt hieruit de noodzaak tot een ontheffingsaanvraag in kader van de Wet natuurbescherming, indien beschermde functies worden aangetroffen en effecten niet uit te sluiten zijn.

Voor roofvogels en ransuil is er nader onderzoek nodig naar potentiële nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen binnen het projectgebied (april – juni 2021). Mogelijk volgt hieruit de noodzaak tot een ontheffingsaanvraag in kader van de Wet natuurbescherming, indien beschermde functies worden aangetroffen en effecten niet uit te sluiten zijn.

Voor huismus is er nader onderzoek nodig om vast te stellen of er sprake is van essentieel functioneel leefgebied binnen het projectgebied. Hiervoor is het ook noodzakelijk om eventuele nestlocaties direct rondom het projectgebied in kaart te brengen (april – mei 2021). Mogelijk volgt hieruit de noodzaak tot een ontheffingsaanvraag in kader van de Wet natuurbescherming, indien beschermde functies worden aangetroffen en effecten niet uit te sluiten zijn.

Verder dienen ten minste de volgende maatregelen genomen te worden:

- De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden ter bescherming van algemene broedvogels. Het broedseizoen loopt globaal van 1 maart tot 31 juli, maar verschilt erg per vogelsoort en kan tevens per jaar enigszins verschuiven afhankelijk van de weersomstandigheden. Of er sprake is van bescherming onder de Wet natuurbescherming hangt echter af van de aanwezigheid van een broedgeval ten tijde van de ingreep, ongeacht de periode. Binnen het broedseizoen werken aan of nabij groen heeft nooit de voorkeur. Als niet buiten het broedseizoen kan worden gewerkt, kunnen dergelijke werkzaamheden enkel plaatsvinden indien het project- en onderzoeksgebied maximaal 2-3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden door een deskundig ecooloog wordt gecontroleerd op nesten van vogels en wordt vrijgegeven. Wanneer nesten aanwezig en in gebruik zijn mogen op deze locatie(s) en in een nader te bepalen zone rondom de nesten geen verstorende werkzaamheden uitgevoerd worden tot de jongen het nest permanent verlaten hebben. Het uitvoeren van werkzaamheden binnen het broedseizoen vormt daarmee een risico voor de planning van het project.

- Er dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Werk zoveel mogelijk vanuit één kant, zodat dieren de kans krijgen zich te verplaatsen naar veilig gebied. Verplaats individuen die aanwezig zijn binnen het werkterrein naar een vergelijkbare, veilige plek buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Neem contact op met een stadsecoloog als niet aan (één van) bovenstaande maatregelen kan worden voldaan.

2.3 Ecologische kansen

Hieronder staan enkele ecologische kansen c.q. maatregelen beschreven. Deze maatregelen zijn in lijn met de natuurdoelen van de gemeente Rotterdam, waaronder de vergroeningsopgave en het streven naar meer biodiversiteit, natuurbeleving en klimaatadaptatie. Raadpleeg een stadsecoloog om deze tips effectief toe te passen in het project.

- Er zijn ecologische kansen voor de uiteindelijke nieuwbouw in de vorm van natuurinclusief bouwen. Denk aan nestgelegenheid voor gierzwaluwen, gebouwbewonende vleermuizen en huismussen. Ook kunnen er groene daken worden aangelegd.
- Behoud zoveel mogelijk de doorlopende groenstructuren aan de randen van het projectgebied en versterk deze waar mogelijk. Kies niet (alleen) voor strak gemaaid gazon, maar creëer ook plekken met struiken en kruidenrijk grasland. Kies bij aanplant en het inzaaien respectievelijk voor besdragende struiken en kies bij kruiden voor een inheems gebiedseigen zadenmengsel van stuifmeel- en nectar producerende kruiden.
- Kies voor extensief beheer.
- Draag zorg voor een goede (doorlaatbare) bodemstructuur.

3 Werkwijze

3.1 Doel van deze rapportage

Bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij er sprake is van ingrepen zoals sloop, bouw, herinrichting en kap van bomen e.d., dient altijd getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. Gezien de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden (flora en fauna), dient voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden een Quicksan Ecologie te worden gedaan. Het doel van dit onderzoek is om vast te stellen of er beschermde natuurwaarden aanwezig zijn, of potentieel aanwezig kunnen zijn, in- en rondom het projectgebied. Vervolgens wordt er gekeken of, en zo ja, in welke mate, de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op aangetroffen (potentiele) natuurwaarden. Daarbij wordt er getoetst of de effecten, als gevolg van de werkzaamheden, conflicteren met verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Op basis van de resultaten worden er vervolgstappen geadviseerd om zo overtredingen van deze Wet te voorkomen. De Quicksan Ecologie kan ook gebruikt worden als onderbouwing bij eventuele vergunningsaanvragen, zoals een kapvergunning (WABO). Het onderzoek dient dan als bijlage meegezonden te worden naar het bevoegd gezag. Ten slotte worden de ecologische kansen benoemd, die op dit project van toepassing zijn.

3.2 Aanpak

Deze Quicksan Ecologie (QE) is een oriënterend onderzoek naar de effecten op flora, fauna en natuurgebieden die bescherming genieten vanuit de Wet natuurbescherming. Het onderzoek bestaat uit 2 delen:

1. Een bureaustudie, waarbij wordt gekeken of er eerdere onderzoeken op de locatie bekend zijn en of er waarnemingen van beschermde soorten in de Rotterdamse natuurdatabase zijn opgenomen. Verder wordt ook gekeken naar eventueel aanwezige beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Natuur Netwerk Nederland (NNN)).
2. Een locatiebezoek, met als doel een inschatting te maken van de potentie van de locatie voor beschermde soorten (Wnb) op basis van waarnemingen, aanwezige biotopen en beoordeling van bebouwing. Het locatiebezoek is een momentopname en heeft nadrukkelijk niet het karakter van een volledige veldinventarisatie.

De bevindingen zijn vastgelegd in deze rapportage, waarin de volgende onderdelen te vinden zijn:

- Een beknopte samenvatting van relevante eerdere onderzoeken op de locatie
- Een uitsnede van de database met waarnemingen van beschermde soorten (Wnb)
- Een verslag van het locatiebezoek waarbij per soortgroep aangegeven wordt welke soorten aanwezig kunnen zijn en of effecten worden verwacht.
- Advies over benodigde vervolgstappen

Bij het opstellen van dit rapport zijn de voorgenomen (mogelijke) werkzaamheden getoetst aan de van kracht zijnde natuurwetgeving. Een uitleg van de verschillende onderdelen van de huidige wet- en regelgeving is te vinden in Bijlage 1 en Bijlage 2.

4 Bureaustudie

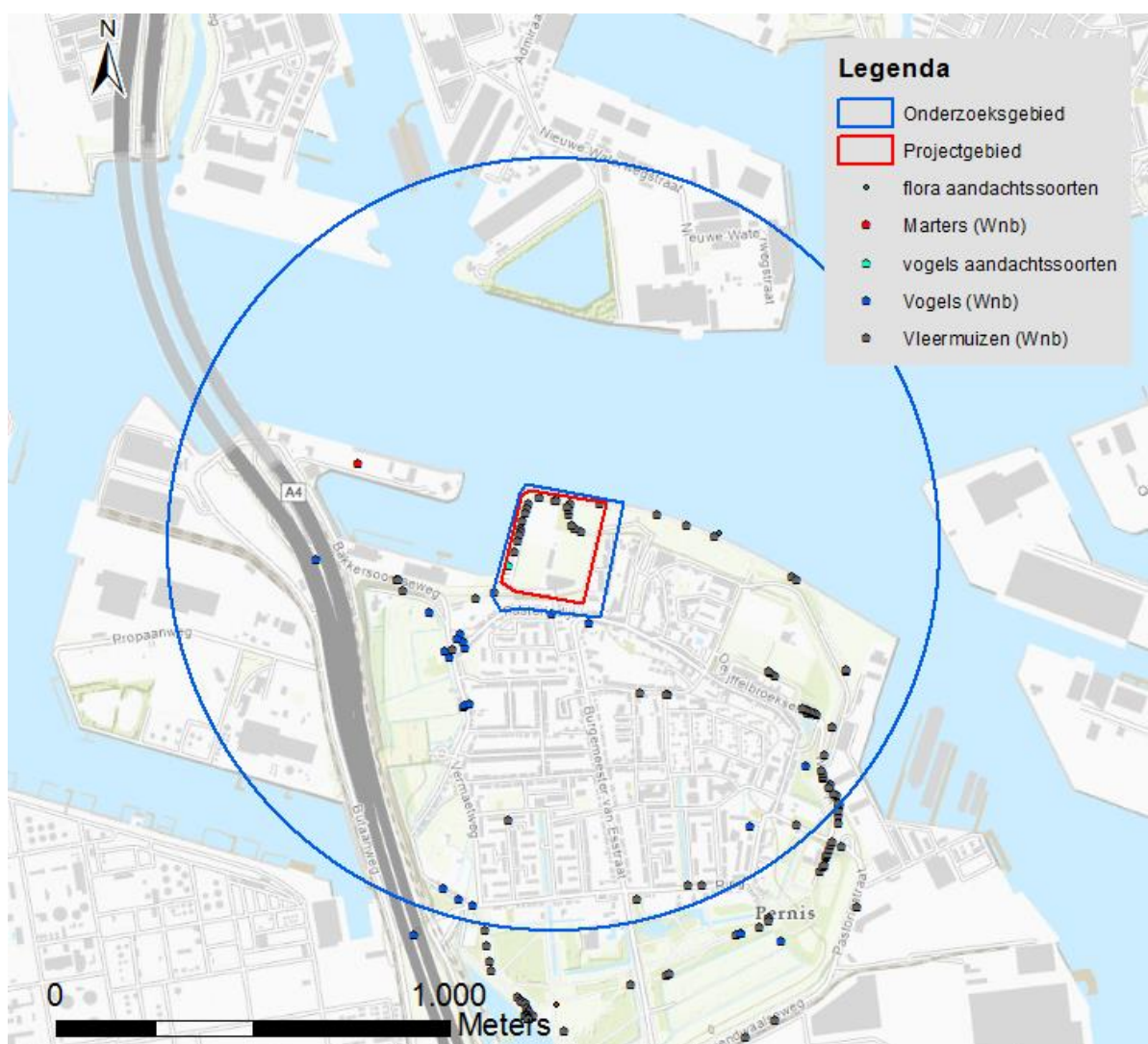
4.1 Eerder uitgevoerd onderzoek

Meer, van der, M. (2020) Schalekampplein, Pernis. Ecologisch vooronderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming. Gemeente Rotterdam. *Conclusies en advies: bebouwing in projectgebied is geschikt voor vleermuizen, maar effecten waren door maatregelen uit te sluiten. Ook waren bomen binnen het projectgebied geschikt als nestlocatie voor algemene broedvogels. Effecten waren uit te sluiten door buiten het broedseizoen te werken. Verder zijn er tijdens het veldbezoek in de nabije omgeving huismussen gehoord.*

4.2 Rotterdamse natuurdatabase

Alle door de gemeente Rotterdam beheerde openbare ruimtes worden eens in de 3 jaar geïnterviewd op wettelijk beschermde soorten planten en dieren (Wet natuurbescherming) en op Rode lijst soorten (aandachtsoorten). De ingewonnen gegevens zijn opgenomen in de Natuurdatabase, welke is ontsloten via het gemeentelijke GisWeb. Naast de inventarisatiegegevens van het Rotterdamse beheergebied zijn in deze database ook waarnemingen uit inventarisaties in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen opgenomen. Door de methode van dataverwerking is er sprake van 'open vlekken' (locaties waar geen onderzoek is uitgevoerd). Hierdoor biedt de data dus geen dekkend beeld van de in Rotterdam aanwezige natuurwaarden. Het ontbreken van waarnemingen betekent daarom niet dat er geen natuurwaarden aanwezig zijn, maar eerder dat er (in de afgelopen 3 jaar) geen onderzoek is uitgevoerd.

In de natuurdatabase zijn ter plaatse van het object en in een straal van 1 kilometer rond het object de volgende waarnemingen bekend van beschermde soorten (zie figuur 8): huismus, roek, kneu, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, steenmarter (dood exemplaar). De volgende waarnemingen zijn bekend van aandachtsoorten: tongvaren, kneu.

Figuur 8 – Waarnemingen van beschermde soorten en aandachtsoorten, binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied

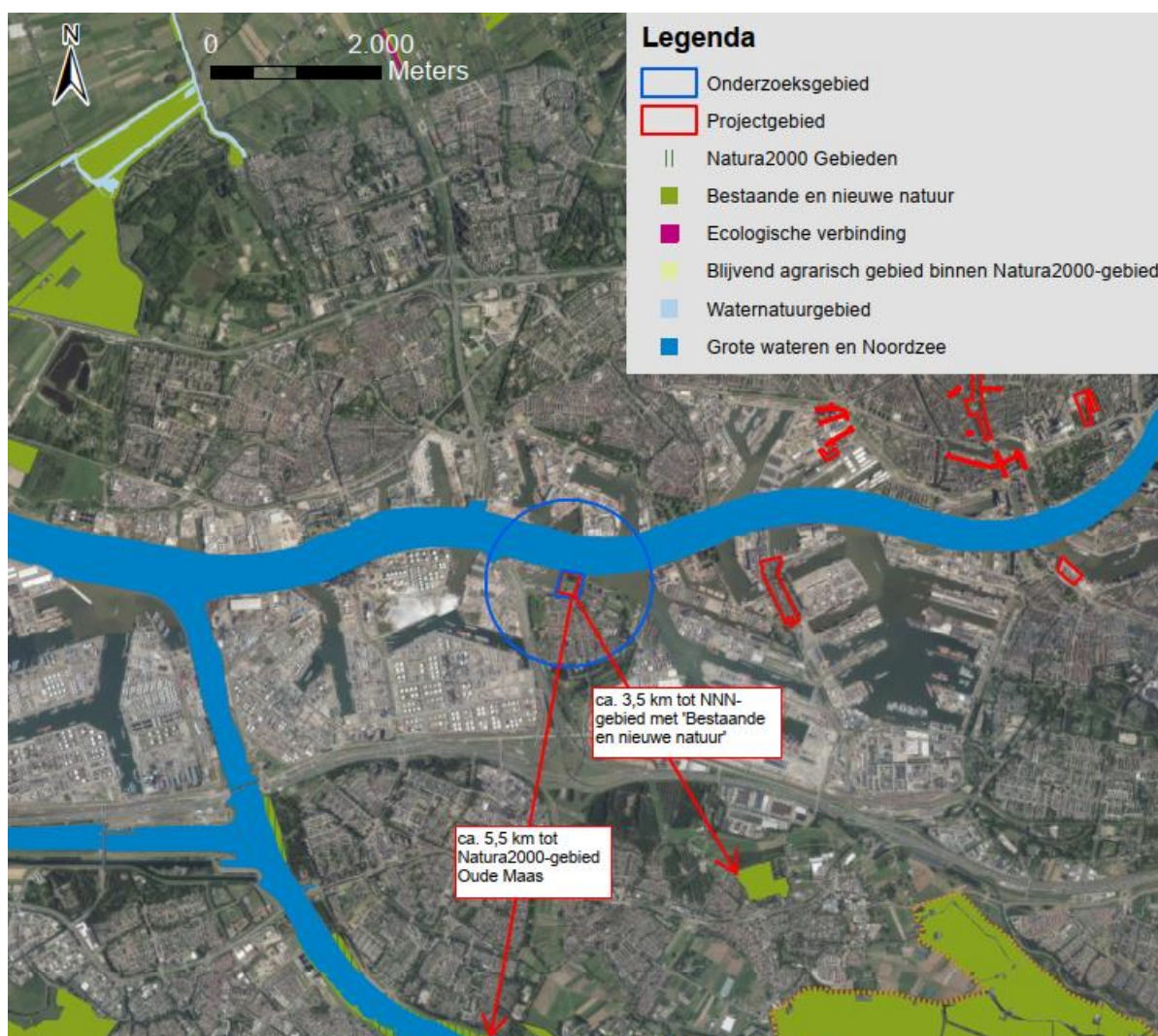
4.3 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied ligt op ca. 5,5 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Oude Maas) (figuur 8). De Oude Maas betreft een niet-stikstofgevoelig natuurgebied¹. Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied betreft de 'Solleveld & Kapittelduinen' op een afstand van ca. 20 km. Gezien deze afstand en het lokale karakter van de ingreep, worden er geen effecten verwacht. Vervolgstappen wat betreft gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden zijn daarom niet benodigd.

¹ Provincie Zuid-Holland, Natura 2000/Stikstof, Naar een gebiedsgerichte aanpak, 2019

4.4 Natuurnetwerk Nederland

Het dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland (NNN)-gebied betreft een gebied aangeduid als 'Bestaande en nieuwe natuur' en ligt op een afstand van ca. 3,5 km ten zuidoosten van het projectgebied (figuur 9). Er vindt geen ruimtebeslag plaats en directe effecten zijn uitgesloten. Vervolgstappen zijn daarom niet benodigd.

Figuur 9 – Afstand van projectgebied tot dichtstbijzijnde Natura2000 gebied (Oude Maas) en NNN-gebied.

4.5 Rotterdamse Natuurkaart

Op de Natuurkaart (2018) worden de Rotterdamse groenblauwe gebieden- en elementen weergegeven die ecologische waarde hebben. Het projectgebied maakt als 'parkbos' en 'groene wijkdooradering' onderdeel uit van de Rotterdamse groenstructuur (figuur 10). Het groen biedt geschikt leefgebied voor verschillende organismen, waaronder vogels, amfibieën en kleine zoogdieren. Naast de waarde voor het (project)gebied zelf, heeft het groen ook een belangrijke functie voor het verbinden van verschillende nabijgelegen groenstructuren. Zo krijgen soorten de kans zich te verplaatsen door de stad en nieuw geschikt leefgebied te vinden. Het advies is daarom om zoveel mogelijk de

doorgaande groenstructuren te behouden en waar mogelijk te versterken. De natuurkaart is opgesteld zodat het aandeel waardevol groen niet in het geding komt bij ruimtelijke projecten, maar juist versterkt wordt. Spreek daarom met een stadsecoloog om dit nader uit te werken in het project.

Figuur 10 - Rotterdamse groenstructuur met 'Parkbos' en 'Groene wijkdooradering' binnen de grenzen van het projectgebied.

5 Resultaten

Het locatiebezoek vond plaats op 24 februari 2021 (ca. 20 graden Celsius, zonnig, windkracht 2 Bft, droog). Het volledige onderzoeksgebied is met behulp van een verrekijker visueel onderzocht op biotoop en mogelijke verblijfplaatsen van beschermde plant- en diersoorten. In dit hoofdstuk wordt per soortgroep besproken of beschermde soorten zijn aangetroffen en/of worden verwacht op de locatie, welke effecten verwacht worden en of vervolgstappen benodigd zijn.

5.1 Flora

Resultaten

Er zijn tijdens het locatiebezoek geen beschermde plantsoorten aangetroffen en deze worden op basis van biotoop ook niet verwacht. Het projectgebied bestaat uit grasvelden, dat wordt gedomineerd door (ruig) gras en algemene kruiden. Rondom het veld staan verschillende boomsoorten, waaronder witte abeel, es, zilverlinde, Canadese populier, sierappel, haagbeuk, kleinbladige linde en gewone esdoorn. Het veelal voedselrijke karakter van de bodem maakt het biotoop ongeschikt voor de meeste beschermde (en kritische) plantensoorten. Er zijn binnen het projectgebied ook geen muren of kades aanwezig, waarmee de aanwezigheid van strikt beschermde muurplanten is uitgesloten.

Effecten

Er zijn geen beschermde planten aangetroffen binnen het plangebied en deze worden ook niet verwacht. Effecten zijn daarmee uitgesloten.

Vervolgstappen

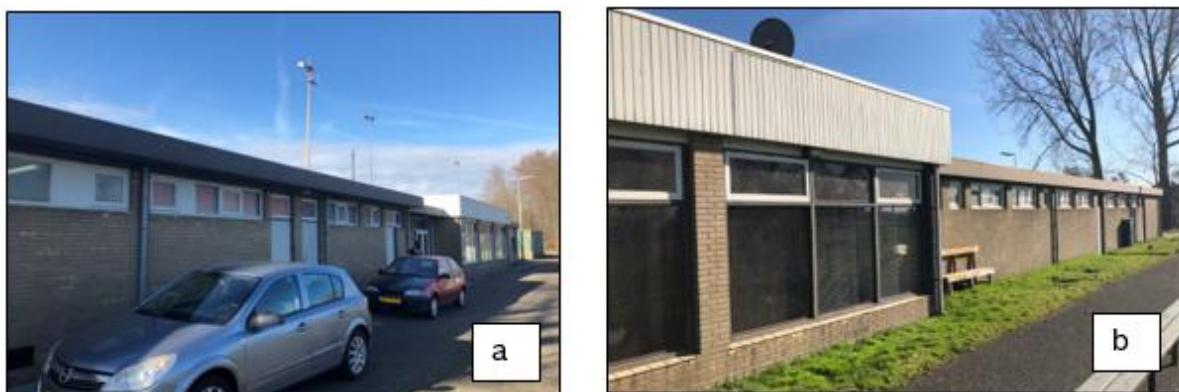
Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen zijn daarom niet benodigd.

5.2 Vogels

5.2.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Resultaten

Voor zowel huismus als gierwaluw zijn geen geschikte nestlocaties aanwezig in het projectgebied, gezien het ontbreken van gebouwen met pannendaken of overige beschutte plekken die bereikbaar zijn door een kier, spleet of opening van voldoende grootte (figuur 11a, 11b). De woningen rondom het projectgebied hebben veelal pannendaken en bieden wel geschikte nestlocaties voor gierwaluw en huismus. Er is op verschillende plekken binnen het projectgebied wel geschikt functioneel leefgebied voor huismussen aanwezig. Met name de haagbeuk-heg (tussen de parkeerplaats en het oostelijke veld) en het braamstruweel aan de westkant van het projectgebied zijn geschikt. In zowel de heg als het braamstruweel zijn tijdens het veldbezoek dan ook ca. 5 huismussen waargenomen. Tevens zijn er enkele huismussen ten zuiden van het projectgebied gehoord, die zich ophielden in privétuinen. Figuur 12 geeft een visueel overzicht van het geschikte leefgebied voor huismussen en waar de mussen zijn waargenomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 11ab – kantinegebouw, ongeschikt als nestlocatie voor gebouwbewonende vogels

Tijdens het veldbezoek is er een buizerd waargenomen, die opvloog vanuit een rustplaats in de bomenrij ten noorden van het oostelijke veld. In de boom waaruit de buizerd leek op te vliegen was geen nest zichtbaar. Er zijn echter wel twee (oude) kraaien- of houtduifnesten gevonden in het aangrenzende bosschage (figuur 12). Het is mogelijk dat het projectgebied door de buizerd enkel als rustplaats wordt gebruikt. Het is echter niet op voorhand uit te sluiten dat de buizerd en roofvogels zoals boomvalk en sperwer één van de oude kraaiennesten als broedlocatie gebruikt of zal gebruiken. Daarnaast bieden de oude voetbalvelden geschikt foerageergebied voor roofvogels zoals de buizerd. Gezien er relatief veel groen in de vorm van velden, bosschages en bomenrijen rondom Pernis aanwezig zijn, is de inschatting dat het niet om essentieel foerageergebied gaat voor roofvogels. Ransuilen gebruiken dichte bomen, zoals coniferen, als vaste rust-of verblijfplaats. Loofbomen worden echter ook gebruikt bij voldoende dekking. Als nest worden veelal oude kraaiennesten gebruikt, die zoals aangegeven ook aanwezig zijn. Ransuil is daarom niet op voorhand uit te sluiten binnen het projectgebied. Het projectgebied herbergt geen potentiële nestlocaties voor de kerk- en steenuil, gezien het ontbreken van schuren met nestkasten, of andere tochtvrije zolders waar deze soorten tot broeden kunnen komen.

De grote gele kwikstaart wordt niet binnen het onderzoeksgebied verwacht. Hoewel stromend water nabij is, vereist deze soort geschikte nestlocaties in de vorm van (brug- of sluis) nissen en/of overhangende boomwortels. Deze ontbreken waardoor nesten van de grote gele kwikstaart binnen het projectgebied zijn uitgesloten. Ook geschikt foerageergebied in de vorm van slijkige oevers (waar op insecten wordt gejaagd) ontbreekt. De oevers langs (dit gedeelte van) de nieuwe maas zijn namelijk stijl en stenig.

Figuur 12 – Resultaten veldbezoek voor de soortgroep ‘vogels’.

Effecten

De ontwikkelingen binnen het projectgebied kunnen potentieel leiden tot verstoring van de volgende vogels met jaarrond beschermde nesten: huismus, ransuil, buizerd, boomvalk en sperwer. Daarnaast zouden eventuele rooiwerkzaamheden kunnen leiden tot het vernietigen van het potentiële nesten en/of het vernietigen van essentieel leefgebied van huismussen. Dit zou een overtreding betekenen van artikel 3.1 lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming.

Vervolgstappen

Er is nader onderzoek nodig naar huismus, ransuil en roofvogels (buizerd, boomvalk, sperwer) om aanwezigheid van nesten binnen het project- en onderzoeksgebied aan te tonen, dan wel uit te sluiten. Voor huismus dient tevens in kaart te worden gebracht of het groen binnen het projectgebied onderdeel uitmaakt van essentieel leefgebied, of niet. Mogelijk volgt hieruit de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming.

5.2.2 Algemene broedvogels en categorie 5-soorten

Resultaten

Het projectgebied is geschikt voor verschillende soorten algemene broedvogels (art. 3.1 Wnb). De aanwezige bomen zijn geschikt als nestlocatie voor verschillende algemene broedvogels die in bomen nestelen en geen strenge eisen aan de nestlocatie stellen, zoals merel of houtduif. In het struweel kunnen vogels zoals roodborst en winterkoning tot broeden komen.

Effecten

Wanneer vegetatie wordt verwijderd in het broedseizoen, kunnen nesten worden vernietigd en verstoord. De nesten van algemene broedvogels zijn alleen beschermd wanneer deze in gebruik zijn als broedlocatie. Dit is voornamelijk het geval tijdens het broedseizoen. Geldend is echter de aanwezigheid van een actief broedgeval op het moment van de ingreep.

Vervolgstappen

Vervolgstappen zijn niet benodigd indien de volgende maatregel getroffen wordt:

- De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden ter bescherming van algemene broedvogels. Het broedseizoen loopt globaal van 1 maart tot 31 juli, maar verschilt erg per vogelsoort en kan tevens per jaar enigszins verschuiven afhankelijk van de weersomstandigheden. Of er sprake is van bescherming onder de Wet natuurbescherming hangt af van de aanwezigheid van een broedgeval ten tijde van de ingreep, ongeacht de periode. Binnen het broedseizoen werken aan of nabij groen heeft nooit de voorkeur. Als niet buiten het broedseizoen kan worden gewerkt, kunnen dergelijke werkzaamheden enkel plaatsvinden indien het project- en onderzoeksgebied maximaal 2-3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden door een deskundig ecoloog wordt gecontroleerd op nesten van vogels en wordt vrijgegeven. Wanneer nesten aanwezig en in gebruik zijn mogen op deze locatie(s) en in een nader te bepalen zone rondom de nesten geen verstorende werkzaamheden uitgevoerd worden tot de jongen het nest permanent verlaten hebben. Het uitvoeren van werkzaamheden binnen het broedseizoen vormt daarmee een risico voor de planning van het project.

5.3 Grondgebonden Zoogdieren

Resultaten

Tijdens het veldbezoek zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Wel is het projectgebied in potentie geschikt als leefgebied voor steenmarter. Verblijfplaatsen van steenmarter kunnen binnen het projectgebied niet worden uitgesloten gezien de beschutte en zeer dichte (en daardoor geïsoleerde) struiken langs de west-en noordoostkant van het projectgebied (figuur 10). Ook is er een waarneming van steenmarter bekend, op het bedrijventerrein langs de Bakkersoordkade, ca. 300m (hemelsbreed) ten westen van het projectgebied. Verder is het projectgebied geschikt als leefgebied voor algemene grondgebonden zoogdieren, zoals de egel en bosmuis.

Effecten

De werkzaamheden zorgen mogelijk voor de vernietiging van essentieel leefgebied van steenmarter, wat een overtreding zou betekenen van artikel 3.10 lid 1b van de Wet natuurbescherming. Bij de

voorgenomen werkzaamheden kunnen ook algemene soorten zoals de egel en bosmuis verstoord en/of gedood worden.

Vervolgstappen

Er is nader onderzoek nodig naar de functie van het projectgebied voor steenmarter. Dit onderzoek heeft een doorlooptijd van minimaal 6 weken en kan ingezet worden tussen maart en augustus. Mogelijk volgt hieruit de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming

Mogelijk aanwezige algemene grondgebonden zoogdieren, zoals de egel en bosmuis, zijn door de provincie Zuid-Holland vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor deze soorten niet benodigd. Wel dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Dit is o.a. mogelijk door te werken vanuit één kant, zodat dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen naar een veilige omgeving.

5.4 Vleermuizen

Resultaten

Verblijfplaatsen

Bomen van voldoende grootte met holtes en spleten ontbreken binnen het project- en onderzoeksgebied, waardoor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen redelijkerwijs uitgesloten kunnen worden. Het kantinegebouw heeft geen spouwmuur, maar wel mogelijke ruimtes achter de boeiborden (figuur 13). Op enkele plaatsen waren er ruimtes tussen de gevel en het houtwerk. Het is daarom niet uitgesloten dat gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger langs de gevel in spleten wegkruipen en er paar, zomer- en/of winterverblijfplaatsen aanwezig zijn.

Figuur 13 – potentiële verblijfplaatsen in ruimtes rondom dak van kantinegebouw

Vliegroutes

De lijnvormige groenstructuren rondom het projectgebied maken mogelijk onderdeel uit van essentiële vliegroutes voor gewone- en ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis (figuur 14).

Figuur 14 – Potentiele verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes van vleermuizen

Foerageergebied

Het groene karakter van het projectgebied trekt volop insecten aan. Het projectgebied is daarom geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Gezien het relatief groene landschap rondom de kern van Pernis zijn er veel alternatieve foerageergebieden aanwezig, en kan er gesteld worden dat het projectgebied naar verwachting geen essentieel foerageergebied betreft.

Effecten

Verblijfplaatsen

Bij de toekomstige ontwikkelingen zal het kantinegebouwtje naar alle waarschijnlijkheid worden gesloopt. Indien in het gebouw vleermuizen verblijven zou dit tot gevolg hebben dat een verblijfplaats wordt vernietigd, wat een overtreding zou betekenen van artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming.

Vliegroutes

De bomenrijen rondom het projectgebied zijn mogelijk onderdeel van een essentiële vliegroute. Voor de bomenrij geldt dat, indien er extra verlichting wordt toegepast en de bomenrij meer wordt beschenen ten opzichte van de huidige situatie, of met meer dan 2 lux indien de verlichtingsuitstraling voorheen minder was, de ecologische functie ten aanzien van vleermuizen verstoord kan worden, of compleet kan komen te vervallen. Het rooien van (een deel van) de bomenrijen zou eveneens kunnen zorgen voor het wegvallen van de ecologische functie. Dit zou een overtreding betekenen van artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming.

Foerageergebied

Er zijn rondom Pernis voldoende alternatieven waardoor er naar verwachting geen sprake is van essentieel foerageergebied. Er worden daarom geen effecten verwacht.

Vervolgstappen

Verblijfplaatsen

Hoewel er nog geen ontwerp is vastgesteld voor de nieuwbouw is het aannemelijk dat het kantinegebouwtje zal moeten wijken voor de ontwikkelingen. Er is daarom nader onderzoek naar verblijfplaatsen nodig (april – november 2021). Mogelijk volgt hieruit ook de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vliegroutes

Het is nog niet helder of de boomstructuur rondom het projectgebied behouden blijft, of niet. De opdrachtgever is echter voornemens om de resultaten van het ecologisch onderzoek mee te nemen in het uiteindelijke ontwerp. Er is daarom nader onderzoek naar vliegroutes nodig (april – november 2021), om vast te stellen of de bomenrijen al dan niet een essentiële vliegroute faciliteren. Mogelijk volgt hieruit ook de noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming.

Foerageergebied

Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen ten aanzien van dit onderdeel zijn niet benodigd.

5.5 Amfibieën

Resultaten

Er zijn binnen het projectgebied geen vergraafbare droge zanderige plekken (pioniersomstandigheden) aanwezig, die als overwinterlocatie voor rugstreeppadden kunnen dienen. De wateren van de Nieuwe maas zijn daarnaast niet ondiep genoeg om als voorplantingsbiotoop te dienen en daarom ongeschikt voor de rugstreeppad. Ook de ligging van het projectgebied ten opzichte van bekende populaties is dusdanig dat aanwezigheid van de rugstreeppad redelijkerwijs is uit te sluiten. Ook andere beschermde amfibieën kunnen op basis van ongeschikt biotoop en de landelijke verspreidingsgegevens worden uitgesloten. In het projectgebied is enkel potentie voor algemene soorten zoals de bruine kikker, gewone pad en de kleine watersalamander.

Effecten

Bij de werkzaamheden in het kader van de ontwikkelingen in het projectgebied kunnen schuilende amfibieën verstoord of in het ergste geval gedood worden.

Vervolgstappen

Mogelijk aanwezige amfibieën, zoals de gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander, zijn door de provincie Zuid-Holland algemeen vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Er dient wel rekening gehouden te worden met de zorgplicht (art. 1.11 Wnb). Dit is o.a. mogelijk door te werken vanuit één kant, zodat dieren de kans krijgen om zich te verplaatsen naar veilig gebied. Verplaats individuen die aanwezig zijn binnen het werkterrein naar een vergelijkbare, veilige plek buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

5.6 Reptielen

Resultaten

Er zijn tijdens het locatiebezoek geen beschermde soorten reptielen aangetroffen. Nagenoeg alle in Nederland voorkomende reptielen kunnen op basis van bekende verspreidingsgegevens van RAVON worden uitgesloten. Enkel de ringslang komt naar verwachting op enkele plaats rondom Rotterdam voor. Dit gaat dan om waterrijk gecultiveerd polderlandschap, wat binnen het projectgebied niet aanwezig is. Ook de ringslang wordt daarom niet verwacht.

Effecten

Er zijn geen beschermde reptielen aangetroffen binnen het projectgebied. Deze worden ook niet verwacht. Effecten zijn daarmee uitgesloten.

Vervolgstappen

Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen zijn daarom niet benodigd.

5.7 Vissen

Resultaten

Binnen het projectgebied zijn geen watergangen aanwezig, dus is de aanwezigheid van vissen uitgesloten.

Effecten

Binnen het projectgebied zijn (beschermde) vissen uitgesloten gezien er geen water aanwezig is. Effecten zijn daarmee uitgesloten.

Vervolgstappen

Effecten op beschermde soorten zijn uitgesloten. Nader onderzoek is niet benodigd.

5.8 Ongewervelden

Resultaten

Het projectgebied bestaat uit grasvelden met enkele kruiden, ruigte, bomenrijen en grenst aan een woonwijk. Beschermde vlinders zijn op basis van het biotoop en verspreidingsgegevens met redelijkheid uit te sluiten. De oever van de Nieuwe Maas is door het ontbreken van vegetatie ongeschikt voor beschermde (en kritische) soorten ongewervelden, zoals de platte schijfhoren en libellen. Deze soorten kunnen daarom redelijkerwijs worden uitgesloten. Ook de strikt beschermde kevers kunnen op basis van het biotoop en verspreidingsgegevens worden uitgesloten. Er worden enkel algemeen voorkomende ongewervelden verwacht.

Effecten

Beschermde soorten ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. Effecten zijn daarmee ook uitgesloten.

Vervolgstappen

Door afwezigheid van beschermde soorten ongewervelden en biotoop voor deze ongewervelden zijn vervolgstappen niet benodigd.

5.9 Exoten

De gemeentelijke duizendknopenkaart² geeft aan dat er geen duizendknopen in het onderzoeksgebied voorkomen. Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de aanwezigheid van duizendknopen en overige invasieve en exotische (planten)soorten, maar deze zijn niet waargenomen. Het kan echter zijn dat exoten zijn gemist gezien de tijd van het jaar ten tijde van het veldbezoek. Gepaste alertheid is daarom vereist om eventuele verspreiding van deze soorten (en andere exoten) te voorkomen. Mocht er tijdens de uitvoering groeiplaatsen worden aangetroffen, dient voorkomen te worden dat plant- en worteldelen (na het verwijderen) worden afgevoerd met overig groenafval. Neem in dat geval contact op met de betrokken ecooloog om vervolgstappen te bespreken.

² Website Bureau Stadsnatuur
<https://bsr.maps.arcgis.com/apps/opsdashboard/index.html#/98ee78af85fb44a5af7a3c8ed911bb06>

Gebruikte bronnen en literatuur

- Database waarnemingen Flora en fauna (GISWEB) van gemeente Rotterdam.
- Provincie Zuid-Holland, Natura 2000/Stikstof, Naar een gebiedsgerichte aanpak, 2019
- Natuurkaart Rotterdam van gemeente Rotterdam.
- Kennisdocumenten beschermde soorten, BIJ12.
- Verspreidings- en soortgegevens beschermde plantensoorten (FLORON), amfibieën, reptielen en vissen (RAVON) en ongewervelden (De Vlinderstichting).
- Website Bureau Stadsnatuur, Duizendknopenkaart:
<https://bsr.maps.arcgis.com/apps/opstdashboard/index.html#/98ee78af85fb44a5af7a3c8ed911bb06>

6 Bijlages

6.1 Bijlage 1; Duiding Wet- en regelgeving

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen de plannen voor de ontwikkeling getoetst te worden aan de van kracht zijnde natuurwetgeving. Deze toetsing is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. In onderstaande paragrafen wordt kort de relevante wet- en regelgeving omtrent flora en fauna beschreven. In Bijlage 2 is een meer uitgebreide beschrijving opgenomen van deze kaders.

6.1.1 Wet natuurbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 januari 2017 in de Wet natuurbescherming (Wnb) geregeld. Het doel van deze wet is het beschermen en ontwikkelen van de natuur. In de wetteksten is vermeld dat een van de redenen voor natuurbescherming het behoud van haar intrinsieke waarde is. Verder staat het behouden en herstellen van de biodiversiteit genoemd als kernpunt, alsmede het duurzaam kunnen blijven inzetten van natuur voor ecosysteemdiensten. Er is daardoor ook een economisch doel gesteld, waarbij ook de natuurlijke kwaliteit van onze leefomgeving in acht dient te worden genomen. Verder moet er aandacht zijn voor een samenhangend beleid gericht op het behoud van waardevolle landschappen vanwege hun functie voor biodiversiteit, cultuurhistorie en maatschappelijke belang.

Sinds de invoering van Wnb ligt het bevoegd gezag bij de Provincies, welke het verlenen van vergunningen en ontheffingen en de handhaving delegeren naar de regionale milieudiensten. In Zuid-Holland moeten ontheffingen worden aangevraagd bij Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) is belast met de handhaving.

Beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming zijn de beschermde soorten in de volgende artikelen vastgelegd:

- Artikel 3.1: alle van nature in Nederland levende vogels. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode niet mogen worden verstoord. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten en eventuele vaste rustplaatsen jaarrond, dus ook buiten het broedseizoen, beschermd zijn.
- Artikel 3.5: alle soorten (die in Nederland voorkomen) van de EU-Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern (planten) en Bonn (trekvoegels en andere migrerende dieren zoals zeezoogdieren). Bijlage 3, tabel 1
- Artikel 3.10: Beschermingsregime overige soorten. De lijsten met deze soorten zijn als bijlagen bij de wet opgenomen. Bijlage 3, tabel 2 omvat de Nederlandse diersoorten en de Nederlandse planten.

Hierbij is het verboden bij deze wet

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Uitgezonderd van bovenstaande lijsten zijn:

- Soorten die worden aangewezen door de provincies als zijnde niet of juist wel beschermd in die provincie. Bijlage 3 tabel 3
- Dieren waarop gejaagd mag worden (zie artikel 3.20)
- Dieren die middels een AMvB worden aangewezen als overlast gevend of schadelijk (zie artikel 3.16)
- Middels een AMvB aan te wijzen invasieve exoten (zie artikel 3.19)

Vrijstelling en ontheffing zijn bij alle beschermingsregimes mogelijk indien aan bepaalde wettelijke belangen wordt voldaan. Ruimtelijke ingrepen of economische ontwikkelingen zijn geen wettelijke belangen. Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming.

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een algemene zorgplicht opgenomen voor zowel soorten als voor gebieden in artikel 1.11 van hoofdstuk 1. In lid 2 van dit artikel wordt expliciet gemaakt dat negatieve effecten op natuurgebieden of inheemse in het wild levende soorten dieren en planten zo veel mogelijk voorkomen moeten worden. De zorgplicht geldt voor iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat er door zijn of haar handelen, of het nalaten daarvan, negatieve effecten op natuurgebieden of in het wild levende inheemse soorten kunnen optreden. Zorgplicht strekt zich ook uit tot de leefomgeving van dieren en planten; je mag het biotoop dus ook niet aantasten. In lid 3 is aangegeven dat zorgplicht slechts gedeeltelijk voor jacht, schadebestrijding en visserij geldt.

Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming.

6.1.2 Natuurnetwerk Nederland

De ecologische hoofdstructuur, ook wel 'Natuurnetwerk Nederland' genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstig te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Deze NNN-gebieden leveren een belangrijke bijdrage aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit in Nederland. De NNN-gebieden zijn opgebouwd uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones. In gemeente Rotterdam zijn alle NNN-gebieden en verbindingen gelegen in het buitengebied van Rotterdam of direct langs de grote rivieren.

6.1.3 Rotterdams Beleid

De Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 heeft het college van B&W van Rotterdam de Natuurkaart Rotterdam vastgesteld, waarin de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur zijn vastgelegd. Er wordt ingezet op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. Ook wil men d.m.v. de Natuurkaart Rotterdam de omgevingskwaliteit verbeteren door meer rekening te houden met de ecologische mogelijkheden en onmogelijkheden op ontwikkellocaties. De Natuurkaart is dus een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen.

In het kaartgedeelte van de Natuurkaart Rotterdam is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De kaart laat de kerngebieden zien waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden, alsmede de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met NNN-gebieden. De Natuurkaart Rotterdam signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Natuurkaart Rotterdam is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

Het Rotterdams duurzaamheidsbeleid is vastgelegd in het Programma Duurzaam.

In **Programma Duurzaam** staan de volgende ambities:

- Elke ontwikkeling moet leiden tot een meer gezonde, groene, kindvriendelijk en schone leefomgeving
- Elke ontwikkeling moet leiden tot waarde creatie en toekomstbestendigheid
- Elke ontwikkeling moet leiden tot minimaal 50% CO₂-reductie en 100% klimaatbestendigheid in 2025

Deze ambitie is in het Programma Duurzaam geconcretiseerd in 10 duurzaamheidsopgaven.

Het vergroten van de biodiversiteit en inzetten op ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling (duurzaamheidsopgave 10).
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering door bijvoorbeeld de realisatie van groene daken om hittestress tegen te gaan (duurzaamheidsopgave 9).
- Groener maken van de stad (duurzaamheidsopgave 6).

6.2 Bijlage 2; Uitgebreide toelichting op wetgevende kaders **Wet natuurbescherming**

Doel van de Wet natuurbescherming:

In artikel 1.10 van hoofdstuk 1, is aangegeven dat het doel van de wet is:

- Het beschermen en ontwikkelen van natuur (1.10 lid a). In dit lid wordt ook opgemerkt dat een van de redenen voor de natuurbescherming haar intrinsieke waarde is.
- Het behouden en herstellen van de biodiversiteit (1.10a).
- Het duurzaam kunnen blijven inzetten van natuur voor ecosysteemdiensten (1.10 lid b). Er is dus ook een economisch doel.
- Samenhangend beleid gericht op het behoud van waardevolle landschappen vanwege hun functie voor biodiversiteit, cultuurhistorie en maatschappelijke functies.

Actieve Natuurbescherming

De EU heeft haar lidstaten de plicht opgelegd zorg te dragen voor een goede stand van de natuur. In de Wet natuurbescherming heeft daarom actieve natuurbescherming een grotere rol. De actieve natuurbescherming is in hoofdstuk 1 in de artikelen 1.5 tot en met 1.10 en 1.12 vormgegeven. Om de EU-doelstellingen te halen wordt er door het ministerie van EZ een Nationale Natuurvisie opgesteld. Het doel is het behoud en zo mogelijk versterken van de biodiversiteit. In artikel 1.5 wordt expliciet de koppeling gelegd tussen een goede biodiversiteit, het goed functioneren van de ecosystemen en het borgen van evenwichtige en duurzame economische ontwikkeling (zie lid 3). In artikel 1.5 krijgen ook de zogenoemde rode lijsten een status binnen de Wet natuurbescherming; namelijk als monitoringsinstrument voor de stand der natuur in Nederland (zie lid 4).

In artikel 1.7 is aangegeven dat de provincies in het kader van actieve natuurbescherming vierjaarlijks een provinciale natuurvisie opstellen. In artikel 1.7 lid 3 is aangegeven dat in de provinciale natuurvisie Provincie het biodiversiteitsbeleid moet integreren met het algemeen economisch beleid, ruimtelijk beleid milieubeleid, waterbeleid en cultuurbeleid.

Zuid-Holland is hier wel al mee bezig maar gaat deze visie op zijn vroegst eind 2017 gereed hebben (het opzetten van het vergunningen traject voor passieve soortbescherming kost op dit moment (januari 2017) nog alle capaciteit).

De Wet natuurbescherming kent geen verplichting voor gemeenten om een Gemeentelijke Natuurvisie op te stellen. Een aantal gemeenten hebben dit echter wel al gedaan. Een Gemeentelijke Natuurvisie wordt soms opgesteld als instrument voor stimulering van de gemeentelijke economische maar vaak ook als voorbereiding op het in werking treden van de Omgevingswet. De gemeentelijke Natuurvisie wordt dan te zijner tijd opgenomen in de op te stellen Omgevingsvisie. Een onderdeel natuur moet hierin opgenomen zijn.

Zorgplicht

Zowel de Natuurbeschermingswet 1998 als de Flora- en Faunawet kenden zorgplichtbepalingen. In de Wet natuurbescherming zijn deze gezamenlijk ondergebracht in een algemene zorgplicht voor zowel soorten als voor gebieden in artikel 1.11 van hoofdstuk 1. In lid 2 van dit artikel wordt expliciet gemaakt dat negatieve effecten op natuurgebieden of inheemse in het wild levende soorten dieren en planten zo veel mogelijk voorkomen moeten worden. De zorgplicht geldt voor iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat er door zijn of haar handelen, of het nalaten daarvan, negatieve effecten op natuurgebieden of in het wild levende inheemse soorten kunnen optreden. Zorgplicht strekt zich ook uit tot de leefomgeving van dieren en planten; je mag het biotoop dus ook niet aantasten. In lid 3 is aangegeven dat zorgplicht slechts gedeeltelijk voor jacht, schadebestrijding en visserij geldt.

Bevoegd gezag

In artikel 1.3 van hoofdstuk 1 van de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat het bevoegd gezag bij de provincie ligt waar een activiteit of ontwikkeling plaats vindt. De afgifte van ontheffingen en vergunningen in het kader van de Wet natuurbescherming, en de handhaving van deze vrijstellingen, is door de provincies uitbesteed aan de omgevingsdiensten. In Zuid-Holland worden ontheffingen en vergunningen beoordeeld en verleend door de Omgevingsdienst Haaglanden. Handhaving wordt verzorgd door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.

Onder de Flora- en faunawet was het Ministerie van EZ het bevoegd gezag (althans voor soortbescherming). Dit werd uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Voor provinciegrens overstijgende of gevoelige zaken (kustverdediging, rijks-infrastructuur, militaire zaken) blijft EZ ook onder de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag. Het goedkeuren van Gedragscodes blijft om die reden ondergebracht bij RVO.

Vrijstellingen en Gedragscodes.

In de Wet natuurbescherming zijn de vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen geregeld in hoofdstuk 5. De mogelijkheid tot het werken met gedragscodes is echter geregeld in hoofdstuk 3 artikel 3.31.

In artikel 5.1 is ook de behandeltermijn van een aanvraag vastgelegd; 13 weken met een maximale verlenging van 7 weken. Aan een ontheffing of vergunning kunnen voorwaarden zijn verbonden (zie artikel 5.3). Een ontheffing of vergunning kan worden ingetrokken als de houder van de vrijstelling zich niet aan de voorwaarden houdt, de vrijstelling heeft verkregen op onjuiste gronden of de omstandigheden zijn gewijzigd (artikel 5.4).

Onder de Wet natuurbescherming is het gebruik van generieke ontheffingen voor te ontwikkelen gebieden (gebiedsvergunning) expliciet benoemd als mogelijkheid (artikel 5.6).

In artikel 3.31 van hoofdstuk 3 (paragraaf 3.7) staat dat het mogelijk is te werken met een goedgekeurde gedragscode indien de werkzaamheden zijn beschreven en aangetoond kan worden dat er ook daadwerkelijk wordt gewerkt conform die gedragscode. Een leidraad of werkprotocol is dus vereist.

Voor bestendig beheer, bestendig onderhoud en bestendig gebruik is de toepassing van gedragscodes vergelijkbaar met de vroegere Flora- en faunawet.

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid voor het gebruik van een gedragscode bij Ruimtelijke ingrepen verruimd ten opzichte van de Flora en faunawet; ook bij soorten die voorkomen op de EU-Habitatrichtlijn en EU-Vogelrichtlijn kan nu een gedragscode worden gebruikt mits de werkzaamheden vallen onder één in deze richtlijnen genoemde belangen. Het gebruik van gedragscodes voor ruimtelijke ingrepen is in de nieuwe wet gevoeliger geworden voor verwarring of misbruik. De verwachting is dat deze onduidelijkheid de komende jaren tot veel rechtszaken zal leiden. Via jurisprudentie zal duidelijkheid moeten ontstaan.

Overgangsrecht

Hoofdstuk 9 van de Wet natuurbescherming regelt de overgangsbepalingen.

In artikel 9.1 is aangegeven dat de onder de Natuurbeschermingswet 1998 aangewezen beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) onder artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming komen te vallen.

In artikel 9.6 is aangegeven dat lopende ontheffingen en gedragscodes geldig blijven tot het einde van hun looptijd. Voor het werkingsgebied van de gedragscode blijft dus eigenlijk de Flora- en faunawet nog van toepassing. Dit heeft consequenties voor de soorten die onder de gedragscode vallen! (Zie hierna).

Bescherming van natuurgebieden

Ten aanzien van gebiedsbescherming (Natura 2000) verandert er weinig ten opzichte van de voorgaande wetgeving (Natuurbeschermingswet) aangezien dit hoofdzakelijk Europese regelgeving betreft.

In Nederland staan de instandhoudingsdoelen van een groot aantal Natura 200 gebieden onder druk door een te hoge stikstofdepositie. Om dit het hoofd te bieden is in 2015 het beleid Programma Aanpak Stikstof (PAS) van kracht geworden. De PAS is onveranderd opgenomen in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Besluit Natuurbescherming, behorende bij de Wet natuurbescherming.

Beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming zijn de beschermde soorten in de volgende artikelen vastgelegd:

- Artikel 3.1: alle van nature in Nederland levende vogels.
- Artikel 3.5: alle soorten (die in Nederland voorkomen) van de EU-Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern (planten) en Bonn (trekvoogels en andere migrerende dieren zoals zeezoogdieren).
- Artikel 3.10: "Overige soorten". Dit zijn de "Nederlandse soorten" vergelijkbaar met de Tabel 2 soorten uit de Flora- en faunawet. De lijsten met deze soorten zijn als bijlagen bij de wet zijn opgenomen en niet in een aparte AMvB zoals bij de Flora- en Faunawet het geval was. Lijsten A omvatten de Nederlandse diersoorten en B is een lijst met Nederlandse planten.

Uitgezonderd van bovenstaande lijsten met beschermde soorten zijn:

- Soorten die worden aangewezen door de provincies als zijnde niet of juist wel beschermd in die provincie. *Let op:* Hierdoor zijn er verschillen in de beschermde soorten tussen de provincies.
- Dieren waarop gejaagd mag worden (de soorten zijn genoemd in artikel 3.20).
- Dieren die middels een AMvB worden aangewezen als overlast gevend of schadelijk (zie artikel 3.16).
- Middels een AMvB aan te wijzen invasieve exoten (zie artikel 3.19).

De lijst met via de Wet natuurbescherming beschermde soorten bevat deels andere soorten dan welke onder de Flora- en faunawet beschermd waren. Vooral de lijst met Overige soorten wijkt flink af van de vroegere Tabel 2. Het aantal beschermde plantensoorten is flink afgenomen en er zijn een aantal insectensoorten toegevoegd.

Voor soorten uit de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn er geen wijzigingen.

Invasieve exoten

In artikel 3.19 is aangegeven dat er beleid moet komen voor de bestrijding van invasieve exoten. Het ministerie is momenteel bezig hiervoor een lijst met te bestrijden soorten op te stellen. Verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de bestrijding van de invasieve exoten komt bij de Provincies te liggen. Hoe dit beleidsveld zich gaat ontwikkelen is nog niet inzichtelijk maar het lijkt voor de hand liggend dat de gemeenten hierin een rol zullen krijgen.

6.3 Bijlage 3; Beschermde soorten die in Zuid-Holland voorkomen (exclusief vogels)

Bron: Omgevingsdienst Haaglanden <https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/files/wnb/Indicatieve-lijst%20beschermde%20soorten%20Wnb.pdf>

N.B. Deze lijst is indicatief en niet limitatief. Omdat de verspreiding van plant- en diersoorten niet statisch is, kan deze lijst na verloop van tijd wijzigen. Het is niet uitgesloten dat bij wet beschermde soorten die niet vermeld zijn op deze lijst toch in Zuid-Holland worden waargenomen.

Voor beschermde vogelsoorten wordt verwezen naar de 'List of birds of the European Union – June 1999' (die jaarlijks wordt bijgewerkt), te vinden onder de link

http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/list_birds_en.htm.

Omdat de EU-lijst van beschermde vogelsoorten zeer omvangrijk is (inclusief vele dwaalgasten), zijn ten behoeve van de overzichtelijkheid geen vogels opgenomen in onderstaande lijst. Vanwege de grote mobiliteit van vogels, heeft het geen zin voor deze diergroep een aparte Zuid-Hollandse lijst op te stellen.

1. Soorten strikt beschermd onder artikel IV van de EU-habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en/of bijlage I bij het Verdrag van Bonn (zie artikel 3.5 van Wnb)

Nederlandse naam	Latijnse naam
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
Bever	<i>Castor fiber</i>
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
Bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>
Bultrug	<i>Megaptera novaeangliae</i>
Dikkopschildpad	<i>Caretta caretta</i>
Dwergvinvis	<i>Balaenoptera acutorostrata</i>
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>
Gestreepte dolfijn	<i>Stenella coeruleoalba</i>
Gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Gewone dolfijn	<i>Delphinus delphis</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
Gewone spitsnuitdolfijn	<i>Mesoplodon bidens</i>
Gewone vinvis	<i>Balaenoptera physalus</i>
Griend	<i>Globicephala melas</i>
Groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
Groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>
Houting/Noordzeehouting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>

Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Kemps zeeschildpad	<i>Lepidochelys kempii</i>
Kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>
Otter	<i>Lutra lutra</i>
Platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
Potvis	<i>Physeter macrocephalus</i>
Rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Steur	<i>Acipenser sturio</i>
Tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>
Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
Witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>

2. Nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wnb), niet vallend onder de provinciale vrijstelling voor bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

Nederlandse naam	Latijnse naam
Aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>
Beekrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>
Bergnachtorchis	<i>Platanthera chlorantha</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis</i>
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Boommarter	<i>Martes martes</i>
Bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>
Brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>
Brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>
Bruine eikenpage	<i>Satyrium ilicis</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
Damhert	<i>Dama dama</i>
Dreps	<i>Bromus secalinus</i>
Duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora flavomaculata</i>
Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>
Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>
Grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
Grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Karhuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>
Kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>
Kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>
Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>
Knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>
Kwabaal	<i>Lota lota</i>
Moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>
Rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>
Ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>
Schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>
Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>
Stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>
Tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>
Wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i>

Wilde ridderspoor
Wilde weit
Wolfskers

Consolida regalis
Melampyrum arvense
Atropa bella-donna

3. Nationaal beschermde soorten (artikel 3. 10 Wnb), wèl vallend onder de provinciale vrijstelling voor bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

Nederlandse naam	Latijnse naam
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker /	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)
Bastaardkikker	
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>